

VILÁG politikai, tudományos, művészeti folyóirat. ISMERTETŐ gazdasági társalpjával eddig minden héten két két íven jelenik meg. — Szerkesztőség száma: Sebestény utcában 288dik számalatti házban földszint. Egy sor hirdetés 3 kr. pengőben.

Előfizetés a „VILÁG” 1842^{dik} évi folyamára.

A „VILÁG” folytatva kezdett irányát jövő 1842dik évben két ív politikai tartalommal, s a tárgy-bőség úgy kívánván mellékletekkel is többülve, jelenendik meg. Mihez képest az előfizetés feltétele, helyben, házhozvitellel egy évre 10 frt, félévre 5 forint pengőben; postán egész évre 12 forint, félévre 6 forint pengő. — Ausztriából és a külső tartományokból csak a bécsi postán fizethetni elő. — Kéretnek t. cz. előfizetőink, hogy czímeiket hibátlanul, megrendeléseiket pedig idején beküldeni sziveskedjenek, hogy kívántatásához képest intézhessük kiadásunkat. —

Tartalom. Magyarország: Kinevezés; névváltoztatási engedelem. — Közügy (Programmánk). — Tudósítás Hontmegye közgyűléséről. — Baranya megyei közgyűlés. Vukovári levél: (Szeréms megye ujtisztikara; a Gergeteghi kolostor leégett, Paresetics József k. tan. †). Rövid közlemény a hevesmegyei tisztválasztásról s új tisztikarának főbb tagjai. Tudósítás az Uagh-megyei törvényszéki ülésekről, casino-gyűlés és tánczvizigalom. Szathmármegyének az általa kitűzött tisztválasztási gyűlésre főispánjához intézett meghívó levele. — Tudósítás egy Veszprémben alapítandó kisdobóvó intézetről. — Külföld: Éjszakamerikai egyesült státusok (a democrata- vagy is törpártnak túlnyomó súlya jelentkezik sat.) Nagybritannia (a Törökországot támogató nagyhatalmak befolyása sat). Franciaország (a különféle hírlapok Guizot és Thiers ellen vagy mellett. A Charivari elnévezkedése a páriszokról Quénisset ügyében sat. Schweiz. — Görögország. — Szyria. — Vegyes közlések. — Ór: Ismét Daguerreotypiade. — Válasz a Kistalud-társaság részéről. — Igazító fi gyelmeztetés. — Hírlő.

Magyarország.

A ungu m. kir. udv. Kamara a zombori megüresült kamrai kasznárságra Weindl Ferencz apatni kamrai ispánt, továbbá a hradeki megüresült számvivői ellenőrségre Büttner József eddiglen hradeki erdő-szereszámvivői ellenőrt; nemkülönben a verschetzi k. sóhivatalnál megüresült sóbeszedőségre Kulmann János szeredi k. sóhivatalnál ellenőrködő mázsamestert; s ugyanitt ellenőrködő sómázsamesterré Zach Jánost, mázsássá Pázmán Jánost, mázsálóvá pedig Schwertner Lajost léptette elő: végre sópajtaórré Raun József eddigleni hradeki k. sótisztosági gyakoronkot nevezte ki. (Kamr. tud.)

Ő es. s ap. kir. Felsége Szlávi Istvánnak Buda sz. k. városi tiszti ügyészének s kapitányi hivatala jegyzőjének, vezetéknevét „Zalafy” névre változtathatni kegyelmesen megegyedte.

Közügy. Programmánk. Lapjaink új irányának életében e csonka félét mármár bevégezzük. Új év áll előttünk, homályfedte eseményekkel, ölemben hordva a mult idők gyümölcsait, s a Jövő csiréit; de elébb hogyssem ránk viradna, s vele új pályarész kezdődne, a közönségnek s magunknak tartozunk, vele néhány szót mondani hivatásunkról, s a módszerről, mely szerit annak megfelelni szándékozunk.

Rövid az idő, mióta politikai pályán ismeretes kezd lenni lapjaink iránya: azonban annyi figyelmet volt még is szerencsénk azok által ébreszteni, mennyi legbiztosabb kezességül szolgálhat arra, hogy ez irány megkezdése valóságos „kor-kivánás”, valóságos hazaérdek volt. Egyoldalúság emberlélekben is tökéletlenség; — mennyivel inkább állíthatni ezt a hazalélekről, a közgondolkodás sommájáról, azt mintegy eszmélni tudó erkölcsi egységet tekintve. (Mi ország-életben ellenei vagyunk minden kockázatnak; a ki nem így érez, annak nem drága az ő hazája, mert a mi szívünknek drága, azt kockára nem bocsátjuk.) A hazáját igazán szerető honpolgár tehát, valahányszor életbe mélyen vágó újítást tervez, mindannyiszor bizonyos szerény bizalmatlansággal viseltessék terve iránt, és ne gyűlölje azt, ki tervének lehető káros oldalait fejtegeti, vagy hidegebb szempontot jelez ki a vizsgálódó lélek számára, honnan azután terve elsilányul; mert ki hazáját s nem önmagát szereti, az inkább választja tervének, mint a haza érdekének szenvedését, romlását. Hol a terjedő irodalom, mint valami nyilvános hatalom, roppant erővel lép az élet mezejére mozgatni és rázni, dönteni és alkotni: ott a temperator nem lehet egyéb, mint kívánatos jelenet; — figyelmes eljárás nem lehet egyéb, mint áldáshozó.) És azt hisszük, hogy ha a közélet mezején a rázó erők irányában temperator szükseges: úgy sokkal józanabb és czélszerűbb hírlap ellenében hírlapot temperatornak állítani, mint az események hatalmára bízni e szerepet, és sokkal józanabb a megkezdett rázó erők mellé a tem-

perator mindjárt a mozgalmak indulásakor: mint „az ellenzések (contrapodium) letarolásával mindenhatóan létrehozott fejlemények határan „túl” — felállítani. Ugyanazért, ha szinte lapjaink számára semmi más szerep nem jutott volna, a mérséklés szerepén kívül: — még ekkor is általok olly hazaszükséget pótolunk, — mellynek hiánya épen az átalakulás korszakában legsajnosabb; mellynek kipótlása, épen az átalakulás éveiben legkorszerűbb, legbizonyosabban időohajtás; — ha az átalakulás czélját békés s a mindenesetre legbiztosabb törvényes uton akarjuk elérni —

De lapjaink azonkívül, hogy temperatorkép állnak a népvágyató eszmék rohama ellenében, barátságosan nyilnak meg a jó szándékú haladás elvének. — Mire nézve a megfontolás elvét választottuk pártszinünknek; és az igazság, méltányosság és hazaérdek teszik azon mérleget, mellyhez a javítási eszméket vezetjük, s mellyszerint azokat megfontoljuk. És ha így megfontolván valamely javítási eszmét, helyesnek találtuk: nem késünk azt indítványkép lapjainkban is terjeszteni, s mástól terjesztve pártolni. —

Mivel pedig tudósítóinkat nemcsak gondosan megválasztottuk, hanem miután a botlás példáját egy másik lap egy évi roppant testében magunk előtt szemléljük, választott tudósítóinkat ismét és ismét kértük s kérjük a legszigorúbb hűségű tudósítások közlésére: ez által egyszersmind eszközöndőnek hisszük, hogy lapjaink a kornak hű tükréül fognak szolgálni, — s legszigorúbb ellenőrködés által egyik pályatársunkat is vagy erre kényszeríteni, vagy a történetek számára felróni a becsét, mit annak hasábjai a jóvendőségre nézve érdemlenek. Ez utolsó pontban kifejezett hivatásunk által kettős hasznót kívántunk eszközölni, egyet a józanhaladási elv számára, az országot jelenben a mystificatiók káros befolyásától, melly a kisebb rész nagy lármájának túlbecsülésében rejlik, mentesítvén; másikat a történetek számára, midőn azokat a kétséges adatok felhasználásától egyrészt megóttuk, másrészt pedig nyelvet kölcsönöztünk az eddig többnyire hallgatásra kárhoztatott nagyobb rész érzelmeinek. —

(E három hivatást: t. i. temperator-ét a népvágyató eszmék rohama ellen; — a haladási eszméknek megfontolását s terjesztését; — s a kor hű képének felfogását; — viselve szóban és tettben, úgy hisszük, olly pályát nyitottunk az országélet mezején, mellynek erkölcsi becsé van, és mellyen munkatársaink s tudósítóink tiszta önértettel s azon öntudattal haladhatnak, hogy a korom, mellyet egy ellenkező irányu lap kezeikre mázol nem egyéb, mint egy hivatlen vonással több azon kézben, mellyet annak szerkesztője csalóka csettelt szeret feltenni publicuma számára. Ez a mi programmánk, melly szándékunkba fonta gyökerét, és hála jeles hazafiak munkaszerelmének, örvendve valljuk, hogy van erők szándékunk létesítésére, van reményünk, van öntudatunk sikeresen folytathatni a megkezdett irányt. —

A kitűzött czél nagysága nagy munkát, ez nagy tért kíván: mire nézve az „Ismertető” további elhatározó rendelkezésig nyugodni hagyjuk, s egyedül politikai közrehatásunknak engedjük hetenkint négy nagy ívre nyomatva terjedő lapjainkat. —

A „Világ” benső elrendezése különben az előbbi marad. Nem lehet azonban munkaszerető hazánkfiat nem figyelmeztetnünk azon fontosságra, melly a külföldi hírek használatában, s e czélra az olvasó közönség elfoglaltabb részének számára nézponitok felállításában rejlik. Tudják honosink igen jól, hogy népboldogítóink sovár szemei részben külföldre függesztvék; az ő beteg vágyérzések sietnek jobb reggel hajnalát látni minden veres foltban, melly délre nyugotra a láthatár szélén felpirul: és hányszor nem egyéb az, mint bálvány-oltárra áldozott polgárvér-folyamnak visszafénye!

A ki ez érdemben az igazság szövétének előre lép: az korunknak valóságos jóltevője. — Mi valamint külföldre igen nagy gondot fordítandunk; hivatalunkat alkalmas dolgozókkal elláttuk: úgy örömmel veendjük a külföld ügyeiről irt eredeti értekezéseket. — A coniecturák csalnak; a történet túl lép a jövővelés határain: de a nézpontok s elvek átkristályozódnak az olvasó eire: s ez a valódi haszon, mert tanít a nemzetélet folyását megítélni, s tanít átlátni, milly nehéz az elszórt magyarkból kiismerni a nemzetélet jövődjének virágát. —

„ÖR”-ünkben helyt engedünk értekezéseknek, polemiáknak, czáfolatoknak, könyvbírálatoknak, érdekesb híreknek, s egyes adatoknak. — „Hír lónk”-ben pedig mindenféle hirdetéseket a legjutalmasabb áron közlendünk. —

Az előfizetés feltételei is e részbeni hirdetésünkben foglalvák: és így nincs más hátra, mint lelkiismeretes és buzgó működésünk részére a közönség kegyességét ismételve kikérni.

A Szerkesztőség.

Ipolyságh, december 31-én. Hont vármegye novemb. 29-én kezdett és egész héten át tartott évnegyedes közgyűlését elnök másod-alispán megnyitván, indítványba hozta a kisgyűlések eltörlését. részint mert az adózó nép által kiszolgáltató szokott előfogatok, a szegénység kárával történnek *), részint mivel a jegyzőkönyv hitelesítése a közgyűlési tanácskozások idejéből sokat elvon **). Ezen indítvány elfogadtatván, továbbá előterjeszté a népnevelésnek, s egy tűzkármentő intézetnek, addig is míg e tárgyakban országos rendelkezés történendik, szükségét. Mire választmány nevezetett, tervet készítenő, ezek miképeni létesítése iránt. Az indítványozó B. P. ur, a mostani szűk évben adózó népünk nyomorú állapotját kiemelve, ebből egy tartalék-magtár alapítása szükségét követelte; mire szinte választmány nevezetett, melly hogy előmunkálatiban annál biztosabban eljárasson, Nógrád megye ***) megkérteni rendeltetett a már kebelében létező illy magtárak alapelvei megküldésére. — Ezek után olvastattak: Csanádnak a mézarszéki úri jog eltörlése, s Borsodnak a papi jószágok egy részének, a népnevelésre leendő elvételéről, szóló levelei: mellyek az országgyűlési utasítást készítő választmányhoz utasítottak; Fejér-megye felszólítása következtében pedig a gyosirók végett ő fensége a Nádor Fejérmegyét pártolól megkérteni rendeltetett. — Zólyom megyének a vegyesházasságok tárgyában hozott, s ezúttal közölt újabb végzése pártolásra nem talált. — Beregh megye levele folytában a laibachi kerület által, egy utazónak azon oknál fogva történt visszautasítása végett, mert utikönyve magyar nyelven vala szerkesztve, ő Felsőháza alázatos felirás rendeltetett. — A nmlságu Helytartó tanács által a lithographia tárgyában küldött k. intézvény ellenére, ennek használása elrendeltetett. — Hogy az olvasó a honti lithographiáról értesüljön, röviden megjegyzem: még 1836-dik évben az akkori főjegyző által indítványoztatott: miképen a jegyzői iratok elégtelensége miatt, azok szaporítását a nm. Helyt. tanácstól többszöri kérelmező felírás következtében sem érkezőn kedvező válasz, ennek pótlásul lithographia szereztessék. Mi el is fogadtatván, az önkényes adakozás útján begyűlt öszvegen, annak megvásárlása egyik táblabíróra bízott, ki némelly akadályok miatt, ha jól emlékezem 1839-ig, meg nem szerezhetette. Végre sikerült három év mulva, 1839-ben, a lithographiát Ipolysághon a gyűlések helyén, jelesül a vármegyeháznak azon részében, hol a jegyzői hivatal szállásoz, felállítani. Eleinte nagy buzgósággal megkísérleték annak használhatása, de mielőtt az azzali bánást egyik vagy másik tag magáévá tette, avagy ehez értő ember szereztetett volna, néhány nem sikerült próba után abban hagyták, s pihent száz ollyféle intézettel együtt, mellyeket a megyék nem elég készütség mellett szalmatüzzel megindítani, s eredmény nélkül abban hagyni szoktak. Mármár alig volt ember, ki a lithographia létezéséről csak gondolkodott volna, mert azint használhatóság soha e mai napig egy betű sem nyomaték, sőt mint fölebb említettük, a próbatételeket is megunták. Ekkor ismét érkezik egy felsőbb rendelet, miszerint a lithographiával élés tilalmaztatik. Sok embernek csak akkor jutott eszébe, hogy van lithographia! de egyszersmind eszébe jutott az egyik résznek, hogy a lithographia kérdése valaha nagy szerepet játszott Erdélyben az 1832-dik évi országgyűlésnek elején is, és így eszébe jutott, hogy az liberalis, oppositio, vagy isten tudja mi, de ollyféle eszme, mi ez időben dicőséget szerezhetne a megyének, s mivel úgy is sok megyének

*) Ez argumentum minden közgyűlésre, sőt minden megyei eljárásra is rá illik, s így kellelnél többet próbál.

***) Hát az eddig kisgyűléseken fölvetetni szokott tárgyak nem vétettek fel a közgyűlésen? s ha igen, nem kell erre is idő? sőt a közgyűlési jegyzőkönyvek hitelesítésére is idő kell! Vagy talán csak az úgy mondatott czifra, divatos első napi tárgyak jegyzőkönyvei hitelesítettek?

****) Most, a midőn megyékről, minden mi történik és nem történik, szerte kürtöltetik, méltánylást érdemel Nógrád megye s annak egyes tagjai, hogy kebelében létező illy magtárokról, — mielőtt biztos eredmény mutattathatnak — a közönség előt érteve korán fel nem dicsekszik.

megvan már a maga kedvencz tárgya, legyen hát Hontnak is valami különöse. Így tehát vastag tévedésben van mind azon tag, kik más megyékben a lithographia tárgyában Hontot mint gyakorlatilag lithographiával élő megyét például felhozzák. — Továbbá tanácskozás alá vétetett a bakabányai rom. cath. vallású segédlelkész által elmondott egyházi beszéd következtében kiküldött választmány hivatalos jelentése; mellyből kivilágosulván, hogy az említett lelkész az általa használt szentírás szavaival, az evang. vallást követőket megsértette, s az ottlakó r. catholika vallásukat felszólította, sőt ingerlette, ne engednék gyermekeiket az ott alapított vegyes iskolában taníttatni. (Szép s talán egyetlen példa hazánkban, hogy az ágostai valláson lévő gyermekek a cathol. gyermekekkel ugyanegy oskolába járnak, és csupán a vallási oktatás különbözik). E választmány jelentésére végeztetett: Primás ő hgsége tisztelettel megkérte az iránt, hogy az említett segédlelkészt Bakabányáról elmozdítani, elkövetett hibájaért megbüntetni, s arról a megyét tudósítani méltóztassék. Ezen kényes tárgy elég kiméletelességgel tárgyalatott, noha voltak, kik — a mult országgyűlésen a szólásszabadság tárgyában mal-à-propos beszótt, és azért általános kedvetlenséggel fogadott „fekete-köntösű papok” megemlézőjének vezérlete alatt — a többször felhozott segédlelkész ügyéze vádpörrel megtámadni sürgették, de pártolást nem nyertek. Ezek után a megye belviszonyait és ügyeit érdeklő tárgyak vétetvén fel, a tanácskozások türethető mérséklettel folytak, egy inkább mulatságos mint boszantó intermezzót kivéve, midőn az adókövetési kérdésben szóló egyik táblabírónak szavába vágván — egy, az állgyű melletti szolgálóban többmint a Corpus Juris olvasgatásában időt töltött tisztviselő, pusztai suhanczhoz illő hangon — helyéből felkiáltta „azt táblabíró ur nem tudja” — mire választottak: lehet a fenforgó dologban tévedésben vagyok, mert factumról van szó, és ez esetben magamat felvilágosíttatni kérem: azonban mit tudnom kell, azt jól tudom; de a felkiáltó ur azt sem tudja, mit nemcsak mint bírónak, de mit egy patvaristának is tudnia kell; mert a köpönyegre írja a bírói ítéleteket. — Mire a kiáltzó hős „ez rágalom” mondása mellett magát a főnebbi vádtól tisztítandó, felhozta a pörtárban találtató (összesen 5-6 előtte folyó) pörét, s kiült: hogy nem ugyan valami fehér posztókőpöngyere, — mint vele talán néhány baráti gondolák, — hanem a pör köpönyegére írta az ítéletet. Mire a Rendek többsége elmosolyodván, tovább folytatta a tanácskozásokat. A.B.C.

Pécs, december 4-én. Baranya megye Rendeinek nov. 22-én kezdődött s mai napon befejezett közgyűléséből: 1) a nm. udv. kanczellária azon k. parancsa iránt, miszerint a kéméndi plebánosnak hívei ellen papi járandósága megtagadtatása miatt az illető úri széken indított s feljebbvitel útján a megyei törvényeszen is megbírált perben hozott bírói ítéleteket megszüntető s e tárgyat politikai utra igazító helytartó-tanácsi intézvényt meghagyva a megye oda utasított, hogy az érintett intézvényhez alkalmazkodjék, a tisztelt főkormányzékhez újabb felírás intézteni határozatott, azon alázatos kéressel: hogy miután a kérdés törvényes uton két törvényes bíróság által bíráltatott volna meg, törvényeink világos rendelete szerint pedig törvényes bírói ítéleteket politikai uton a Helytartó tanácsnak leszállítani s végkép megszüntetni hatalmában nem állhat, azon k. intézvényt megszüntetni, s ez által a két törvényes bíróság meghozott ítéletének ez uton leszállíttatását ellenzeni méltóztatnék. — 2) A g. n. egy. iskolai igazgatóság jelentése következtében a nmlságu Helyt. tanács által meghagyaték, hogy miután a gyermekek iskolába nem járnának, a szülék gyermekeiknek iskolába küldendésére szoríttassanak, ezen k. intézvény foganateszközlés végett a járásb. tisztviselőknek kiadatni határozatott, egyszersmind pedig egy tisztviselőnek indítványa következtében a népnevelés szent ügye kérdésbe jöven, az egész közönség által meleg kebellet fogadtatott; s imez üdvös tárgynak legcélszerűbbé tetele iránti véleményadásra másod-alispán Majláth György elnökele alatt választmány nevezetett ki. — 3) Börtöneink rossz s céliránytalanok lévén, azok helyett új börtön s dolgozóház építhetéseért a Helyt. tanács megkérte, a fölterjesztett terveket több észrevétellel most visszaküldötte, mellyek is az e tárgyban kiküldött választmányának olly utasítással adattak ki, hogy azok nyomán újabb tervet készíttetvén azt bemutassa. — A honi czukorgyárokban készítenő czukor megbélyegzése iránti k. intézvény, mennyire a vám- és harminczad-hivatalokat érdekelhetné, tudomásul vétetett; mennyire azonban ez által a tulajdoni jogok megszoríttatása eszközöltetnék, iránta ovás tétetett. — 5) Ó cs. kir. fenségének, az ország Nádorának a nemzeti színházra tett országos ajánlatok minél előbbi lefizetését sürgető k. felszólítására határozatott: hogy mindazok, kik e részben a rájuk esett járandóságot még le nem fizették, ezen törvényes kötelességjüket f. évi decemb. utolsó napjáig okvetlen teljesítsék, a tisztügyésznek pedig már eleve meghagyatott, hogy mind azok iránt, kik a mondott napra elegendet nem teendnek, törvényszabta uton járjon el, a már bejött s még bejövendő pénz a pécsi sóhivatalnak lévén átadandó. — 6) Beregh megyének a hónapok új elnevezését tárgyzó levele egy pártolót sem nyert; ellen-

ben 7) levele nem egy tetett. — gyénke alkalma irjon, k latin leve megyéne vezetend zandó va nek a pa olvastato ohajtó le vág, mel főbb köte volt egy tökéletes leg azon tett kár nem tal ívedelm észszer egyszers levele — okbul is kardinál borsodm felhívott hanem i volna a venni le mennyi évenkén megye tulajdon azon fe mélyek tisztelt érintett talán az mellyet látván, elérésén ba legm ben nyil ezen a h gye Ren minél ez választ czélának az egy leg jöve már azo hatónak zásával másik j ni. — szágga tésével rendelt levél m intézet ban n tott. — a RR. mappár tovább az e tá hogy a megyél hajtása sára ki sásako volt go ról két czimjél lági bi lása s több h ben e en is

ben 7) a vándorkönyvek iránti s az előbbinél érdekesebb tartalmú levele meleg részvételre találván, felírás határozatott, mely azonban nem egyedül a vándorkönyvre hanem minden utilevéltre kiterjesztetett. — 8) Az „Egyházi névtár“ kiadójának levele tudomásul vétetett. — 9) Verőcze megye folyvást latin nyelven levelezvén megyénkkel, felszólíttatni határozatott, hogy ezentúl a törvényhez alkalmazkodva s Szerém megyének példáját követve magyarul írjon, különben megyénk azon kellemetlen helyzetbe jő, miszerint latinleveleit olvasatlanul visszaküldeni lesz kénytelen. — 10) Fejér megyének az országgyűlési RR. naplójának jövőre gyorsírók által vezetendése iránti levele az országgyűlési utasításokkal foglalkozandó választmányának kiadatni rendeltetett. — 11) Thuróc megyének a papi-főispánok iránti levele tudomásul vétetett. — 12) Felolvasatott Csanád megyének a mészárszéki jogokat eltörleszteni ohajtó levele; de mivel ez a törvény szentesítette tulajdoni jogba vág, mellynek sérthetlensége felett örködni a polgári társaság legfőbb kötelességei egyike, tehát pártolást egyáltalában nem nyert; volt ugyan, ki annak eltörlesztését nem épen feltétlenül, hanem tökéletes kárpótlás mellett javasolta; miután azonban kimerítő, és főleg azon körülményt, vajjon ki által és mi módon történjék az érintett kárpótlás, felvilágosító javaslattal elő nem állott, pártolókra nem talált. — 13) Borsod megyének a papi jószágok elvétele és tövedelméből felmaradandó résznek iskolák felállítására s a meglevők czélszerű elrendezésére, tanítók kiképezésére s illendő fizetésökre, egyszersmind más közhasznú czélokra leendő fordítását érdeklő levele — élénk vitatkozásokra adott alkalmat; találkozott, ki azt azon okból is ohajtá, mert a főpapok sok ezret küldöznek ki az országból kardináli kalapokért (!) Egy jeles táblabíró azonban felvevén a borsodmegyei levél alapjait, szerényen mutogató, mikép az abban felhívott amortisatioi törvény nem a papjóságok elvehetésére, hanem inkább annak ellenkezőjére mutat, mert ha a papjóság nem volna a papok törvényes tulajdona, hanem midőn tetszik, tőlök elvenni lehetne, nem volna szükség azon törvény alkotására, bár mennyi javakat szereztek is; — de a papság által jövedelmeikből évenként fizetni kellő felsőbb rendelet sem gyamolíthatja Borsod megye kívánatát, mert e rendeletet is az ország RR-dei törvény-s tulajdonjog-sértésnek látván, az országos sérelmek közé sorozták; — azon fejedelmi congressusból, midőn még a kormányzó papi személyek birodalmi s javai is eltöröltettek, felhívott okoskodása a tisztelt megyének pedig meggyengül azon kérdés által: vajjon az érintett papi személyek azon alkalommal az igazságnak-é, vagy talán az erőnek valának engedni kénytelenek? ő tehát azon czélt, mellyet ns Borsod megye elérni törekszik, szentnek és üdvösnek látván, egész erejéből pártolá, azonban a módokat, mellyek annak elérésére használatni ajánlhatnak, mint törvénybe s tulajdonjogokba legmélyebben vágókat egyáltalában el nem fogadta; illy értelemben nyilatkozván még több szülő is, határozatott: „A népvételezés — ezen a haladás legdicsebb eszméje, nem talált idegen kebelre e ns megye Rendeinél, kik ezen üdvásztó tényre hű érzettel fogván fel, ennek minél czélszerűbben leendhető foganatosítására terv-adás végett egy választmányt meg is bizának, — de ns Borsod megyének, az ezen czélnak elérhetésére javasolt mód gyanánti véleményét, miképen az egyházi személyeknek javait kellene elvenni, s azok felesleg jövedelmeiből a népvételezésre megkívántató költségeket fedezni, már azon legegyszerűbben tiszta s alapos okból sem látják elfogadhatónak, miszerint egy a jelenkor legdicsebb ohajtásának létrehozásával legkevesebbé sem akarnak egy századok által törvényesített másik jogon, t. i. a tulajdonnak sérthetetlen szentségén, csorbát ejteni.“ — 14) Tolnamegyének levele, mely Erdélynek Magyarországgal egyesülését tárgyazza „az országgyűlési utasítások készítésével megbízatandó választmányának, annak idejében, kiadatni rendeltetett.“ — 15) A pesti reform. főiskola iránti megkereső levél megyszerte hirdettetni rendeltetett. — 16) Kisdedovó-intézet tárgyában érkezett levél pedig a népvételezési tárgyban megbízott választmányának véleményadás végett kiadatott. — 17) A drávai átvágások tárgyában szükségesnek látván a RR. egy a Dráva-folyam kanyarulatit magában foglaló generális mappának megszerzését, az iránt a kellő rendeletek megtétettek; továbbá ő Felsőge alázatos felírásával megkéretni rendeltetett, hogy az e tárgyban kiküldött kir. biztos olly hatalommal ruháztassék fel, hogy azon határozatok s végzéseknek, mellyek biztossági ülésben a megyék közmegegyezésével s hozzájárulásával hozatnak, végrehajtását foganatosíttathassa. — 18) Egy tolvajságnak megvizsgálására kiküldött járásbeli tisztviselőnek hivatalos jelentése felolvasásakor kiszülvén, miképen a kérdéses bűntettben a pécsi árvaház volt gondviselője aligha bele nem keverednék, minthogy egy részről kétségbe hozatott volna, vajjon a papi személy a II rész 44dik czímjében érintett eseteken kívül eshetik-é bűnjogi tekintetben világi bíróság alá, — a tárgynak minden oldalruli komoly megfontolása s megrostálása után minthogy a büntető törvényhatóság több hazai törvény értelméből s rendeletéből criminalis esetekben egyedül csak a világi törvényhatóságot illetné, de különben is ennek gyakorlata már az egyházi szelidség tekintet-

téből is ahoz illő nem lehetne, továbbá sarkalatos törvényeink szerint az egyházi személyek egyéb nemesekkel egyenlő törvények alatt állván s ezek fölött nagyobb kiváltsági jogokkal, kivált a büntető törvényre nézve nem bírhatván, ennél fogva a papi személyeknek criminalis esetekbeni megítélését egyedül és kizárólag a világi törvényhatóságnak törvényszerűleg tulajdonítván megyénk Rendei, a kérdéses esetet körükhöz tartozónak elhatározzák, és az ezt tárgyzó irományok felolvasása után az említett papiszemélyt, mint ki ellen az orgazdaság gyanúja nagy mértékben mutatkozik, büntető vád alá vetetni rendelték, s e végre tisztügyészöket az illető irományok kiadása mellett elutasíták. — 19) B. urodalom folyamodása következtében kiküldött választmányának jelentése beadtván, miután abból kiviláglott volna, hogy a Dunának az uradalom által tervezett átvágása által a dunai hajókázás mintegy 2500 vont ölet nyerend, a nagy munkával eddig készített dunai töltések pedig ezen átvágás elmaradásával a nekik tűző Duna-folyam árja által elszaggattatva több adózó helység a hullámok martalékjául esnek; nemkülönben, hogy az érintett uradalom ezen átmetszésre 4000 p. frtot az ott munkálendő adózók közt felosztandókat ajánlott légyen, mind ezeknél fogva a kérdéses átmetszés elkerülhetlen szükségét s kiszámíthatlan hasznát a megye Rendei állatván, azt véghezvitetni elhatározzák, s az e tárgyat érdeklő iratok s rajzokat megvizsgálás s helybenhagyás kikérése végett a nm. kir. Helytartó tanácsnak felterjeszteni rendelték, az urodalomnak pedig, nagylelkű ajánlataért köszönetet szavazván, azt a jegyzőkönyvbe is érintetni határozzák. — 20) A marháhus fontja 9 krról 10re, sörtéshusé pedig 10ről 14re emeltetett. — 21) Jövő közgyűlésünk 1842dik évi febr. 28kán veendi kezdetét. —

Vukovár, dec. 7 Szerém megye ujtisztikara. Nov. 23. tartott Szerém megye tisztválasztó gyűlése, Bitto Albert udv. tan. és főispáni helyettes ur elnöklete alatt. Első alispánná lön köz felkiáltással: Zsitvay József, 2dik alispánná szavazati többséggel: Cséh Edúard; fizetéses táblabírák: Püspöky Mihály és Rogulics Demeter; főjegyzők: Dubravai Dubravay Nep. János, és Krájesovics Ferencz. tbk.: aljegyző: Szalay Nikodem; tiszteletbeliek: Nagy Incze tb. és Szűry Lajos; főügyvéd: Gazapy Ferencz; alügyvéd: Gvozdanovics János; tisztb. Petrovics Pál; levéltárnok: Kovácsy Ignác tb.; főadószedő: Rogulics János; aladószedő: Parcesetics Márton; particuláris adószedő: Nagy Károly. — Vukovári járás főszbirája: Szalay Károly; alszb.: Stoicszevics János; esküttek: rákoczi Parcesetics Imre, szolgabírói ranggal és Samphir Anasztáz. Illóki járásban főbíró: Urbáncz Mihály; alszb.: Marso Alajos; esküttek Novics György szolgabírói ranggal s Mikovics Demeter; tlbli: Kovácsics József. Ireghi járásban főszbiró: Mladenovics Trifun; al: főbírói ranggal, Janeso István; esküttek: Gazapy Károly és Sánta István Rumán. Megyebeli földmérők: Iső, Lang Lajos, 2dik Jeroszlavszky Eugén; tisztbli: Baky János. Csendsbiztosok: Stvrteczky József s Jánocna Antal. Szalmabiztosok: Svagell Ferencz, egyszersmind előfogatói biztos. Vukováron: Vice Ferencz, Preydigo Pál s Báics Demeter. Orvosok, fő: Furiakovics Antal; 2dik: Streim György; tlblielik: Furiakovics Ernő és Denk Ferencz. Seborvosok: Énekes József, Gernáth János, Pillinger Mihály, Vessely József, Szegedy Mihály, s Kovács József. Várnagy: Muics József. Icnokok: Balogh Sándor, tlbli eskütt ranggal, Persztatics Ferencz, Riczoffy János, Rappuhu Eugén, Kloba csár Gyula és Laczkovics Ferencz.

Nov. 24kén éjfélkor a keleti anyaszentegyházhoz tartozó sn. Szerém vmegyében keblezett 12 zárda közül a legszebb s legnagyobb, t. i. a Gergeteghi két-emeletű kolostor leégett, s a hirtelen repülő lángok, — a templom a négyszegű épület közepén lévén, — a toronyba csaptak, itt a harangokat elolvasták, s valahol csak gyulékony anyagra találtak, mindent fölemésztettek; — a barátok, az ugynevezett görög kalugerek, más zárdákban kényszerültek tél idején menedéket keresni. 20,000 frtra könnyen felrug a kár; de az említett kolostor, melly többi ékes szépfekvésű társival Szerém megye kellemes táját mintegy angol kertet különösen díszesíté, kir. adomány mellett bir egy „Neradin“ nevű helységet, azon kis faluján kívül, millyen minden kolostor előtt a zárdáról nevezve létezik, s közönségesen Pernyavornak hivatnak; lásd az 1751: 38. t. cz. s így kárát pótolhatja. — Végre gyászhrül közelhetjük, hogy idős rákoczi Parcesetics József kir. tanácsos és t. n. Szerém megye huzamos ideig volt rendes alispánja, életének 81dik évében Eszéken octob. 14kén meghalálozott. Elhunytát egyetlen fián ifj. Parcesetics József szerémi kerületben tartománybiztoson kívül ennek gyermekei u. m. Parcesetics Imre n. Szerém megye szolgabírája, hitvesével b. Prandau Adéllal — leányai Izabella, Hermine, s Henriette kisasszonyival számos tisztelője s barátja kesergik.

Heves, dec. 13. A várva várt tisztújítási nap, melly Hevesre nézve egyszersmind önmagában felelet leend ama kérdésre: vajjon Hevesben a számtalan heverő közügyekre felviradt é már a határozások reményének hajnala? — végre elérkezik. Itt tombolnak, itt vigadnak embereink zenénél, s tudják már önkök mi egyébnél. — De a mi önöknek bizonyosan váratlan lesz, az, hogy nincs fejér *

ben áll. Itt pedig egy tory szólal fel a tory pártból, az alkotmány változtatása ügyében, mely párt eddig az alkotmány legfőbbnek ismerte. Scott ezen levelének ellentete az agg Jacksonnek irata. Az alkotmány beüjtéhez ragaszkodik; varta ugyan a visszahatást, de a közvélemény ilyenkorai megfordulása nem volt elkeszülve. Szerencsét kíván a státusnak, hogy a kormányt olyan elnök vezeti, ki legalább egy kérdésben lelkiismeretesen áll az alkotmány mellett, ki nem ingott kötelességei teljesítésében, s önmagához hű marad, s ez által elhárítja a gyilkos csapást, mely a szabadságra való intézve új pénztesület alakításával, melynek hatalma lett volna az egyéni választás szabadságot megsemmisíteni. Amerikában tehát most azon felhívó jelenet mutatkozik: hogy whigpárti elnök egy elnökségben — a bankkérdésben t. i. — tory vezetékhez; — s egy elnökséget reménylő democrat, ugyanazon kérdésben, whig-vezetékhez hajlik.

A választások a congressus számára határozottan demokratái értelembe történek. — Uj-Orleans vidékén a sárgaláz, hol az idén igen gonosznak mutatkozott, majd egészen elenyészett, s az elköltözött lakosok sorogesen térnek vissza. — Great-Western hajó utolsó útját Bristolból Newyorkba 14 nap alatt végző, Britannia hajó pedig Liverpoolból Halifaxon keresztül Bostonba 16 nap alatt.

Nagybritannia London dec. 3án. Minden európai hatalmasság és státusfő, kik feladásokul tévek: a török státusfestet nyavalyáiból kigyógyítani s azt újra életelni azon meggyőződést táplálják, hogy béke a leendő felzavargalásnak s erősödésnek alap-föltétele. De szerencsétlenségre az 1839ki újabb békepontok ellenére Törökország folyvást nyugtalanított, nemcsak belármányok, cselszövények, de olyan események által is, melyek folytonos zavarátanusítják annyira, hogy mindegyre szövetségesek segédelmét felszólítani kénytelen. Ujabb zavargások történtek a szultán és hajdani keresztény alattvalói közt. Görögország ellen pauszok nyújtattak be a három hatalmasságnak, melyeknek létét köszöni a görög trón. A Thessalia átengedése miatti kérdés szinte rossz vért szül. Ha valóban ellenségeskedések ütnek ki a két ország közt, kétséget nem szenved, hogy a szultán hadereje egyszerre megsemmíthetné az ellene állítható görög erőt: mert ezen országnak sorkatonasága 6000 emberre megyen csak, s a hajóhad 20 darab ályuhajóból s egy corvetből áll. Sokkal veszélyesebbé válhatnék a török udvarra nézve a vakcühös gyűlölet fölélesztése, mely nemcsak a két ország közt harcot idézne elő, hanem az egész birodalom különemű fajait s vallásait háborgásra gyulasztandá. — Erőpárta keleti részének a béke okvetetlen szükséges.

Franciaország. Páris, dec. 5. A kamrai ülések közeledtével mindig szaporodnak a cselszövények. A Presse megtámadja Guizot urat, s Lamartinet ohajja elnökül, s ez által Molé úr iránti előszeretét bizonyítja. A Journal des Débats Sauzet úr elnöksége mellett szól, Guizot miniszteriuma mellett, s vadul megtámadja Thiers urat. Minden összebonyolítatik, hogy mindenki kétségben maradjon. A Constitutionnell Thiers mellett szól, s legyalázza Guizot urat.

A Charivari így elménezkedik: Quénisset perének tárgyalása a párszék előtt meg van kezdve. Jelen volt 214 kard, és 214 vendég, tesz összesen: 214 bíró. A bolhaszínű uszályos hivatalölöny helyen vala. Ezen illustris foszlányok belépte olyan vidámságra deríté a gyülekezett, hogy emlékeztetni kelle a közönséget a hallgatás polgári kötelességére. A vallások semmi nevezetességgel nem bírtak, szünt ügy, mint maga a párszék.

A Moniteur, Bugeaud tábornoknak egy sürgőyét közli Algierből nov. 22éről, melyhez még egy másik Lamoricière tábornoktól Mostaganemből nov. 21éről van mellékelve, melyek által bizonyossá tétetik azon szerencsés eredmény, hogy két törzsek, mely eddig Abd-El-Kaderrel tartott, önkényesen veté magát a francziák hatalma alá. Oranba a duairés smelások 284 sátorra érkezett; bemenetelők a városba egy napnál tovább tartott. Összesen volt: 350 lovak, közel 3000 ökör, 7000 juh, s 500 tevé, a teherhordó lovak, öszvérek és szamarakon kívül.

Páris, dec. 6. A J. des Débats folyvást s naponkint erősebben támadja meg Thiers urat s politikáját. Itt a pártjabeli hírlapokat, ne énekeljenek igen korán diadalt; ő szerintök bizonyos a miniszterium bukása, a nagy munka három negyede már le van győzve, s Guizotra rémes óriási súly nehezkedik. De fenn áll még a kamra conservatív többsége, azért akar Thiers új választásokat, hogy ekkép ő talán ismét „lehet ségessé” legyen.

Páris, dec. 5. Déli Franciaországban még mindegyre hadmozgások történek, de jelenleg ellenkező irányban, a pyrenéi határ felől vissza az ország belseje felé. Az ez által okozott tetemes költségek, mint általában a Spanyolország iránti politika a legközelebbi kamrában több követ által fog szóba hozatni. A miniszterium érzi bajos helyzetét. Bugeaud tábornok visszahívása mindenkre nézve meglepő volt, s még a miniszterek baráti közül is többre nem kedvező benyomást tün. A kamra ezt is élesen fogja boncolgatni. Sikerülend-e a miniszteriumnak legyőzni elleneit, bizonytalan; de annyi bizonyos, hogy a harc heves lesz. A Madridban levő francia ügyvivő, Pageot úr, a kormányzó vissza jöte után hasonlólag viselte magát, mint minap a francia consul San Sebastianban. Anglia, Északamerika, Belgium, Dánia, Holland stb. képviselői a visszaérkezett kormányzót üdvözlőleg meglátogatták, csak a francia ügyvivő nem. E cselekvésmód éppen nem enyhíté a kedvezőtlen hangulatot, mely Madridban s egyebütt Spanyolországban a francziák ellen még mindig uralkodik.

Schweiz. A genfi vidékéről. Nov. 29. A legjobb, mit a f. hó 22kei genfi forradalomról mondhatni, elmondá Rigaud az első syndicus, ama napnak bizotmányában: uraim, valljuk meg nyíltan s őszintén, mi elvesztők a jártékok, s cselekegyünk következetesen. A kormány s vele együtt sok genfi lakos, s e sorok írója is, alapos okoknál fogva hiszi, hogy az 1814ki alkotmány becses a népnek, hogy ez ragaszkodik hozzá, s azt hathatósan nyilvánítandja is első alkalommal. Egészen váratlan volt tehát 22kén a nemzeti őrség igen parányi számmal megjelenése, s hogy a csekély csapat ez összetóduló népiül csak hamar szétszlatott vagy teljes térlenségre biraott. E tény tehát bizonyos: hogy a nép nem akára megtartani s nem tartja meg régi alkotmányát, s ez okból dől meg az. Sokat beszélnek s ítelgetnek a

használt módok s utak felett, a különböző jelenetek, s háttérben fekvő czélok felett. Sokfélekép gondolkoznak a „marius 3kai összetársulás” jelen állapotjáról is, mely ugyan nincs olyan közel felbomlásához, s nem is szűnik olyan annyira belső meghasonlás mélyében, mikép sokan állítják. A színdarab második felvonása nem sokára a kormány indíványán kezdődik, hogy constituante alakítsassek. Akkor a tanácskozások napról napra elenkebbek lesznek, de még is bekesen fognak végig lefolyni, mint ezelőtt 10 évvel Waadt cantonban. Eddig csak két szelleműs ferfit látunk a két párt elen: James Fary-t t. i. a demokratá mozgalom elen, ki nov. 22én sokszerű cselekvőseget fejté ki, és Cnerbulicz professort mint opponenst a constituante ellenében.

Törökország. P. Hirlap tisztelt collegánk 100 számában: Aberdeen lordot török udvarnáli angol követté teszi. Nem akarjuk ugyan jogát a külhatalmak követeivel kénye és kedve szerint rendelkezhetni, kétségbevonni, de bátrak vagyunk figyelmeztetni, hogy Aberdeen lord a múlt september 3likán alakult angolminiszteriumban, a külügyek stausitoknokai tárczáját vette át — és Konstantinápolyba követül Stratford Canning-et nevezé, ki becsi hírek szerint, a fővárosba m. nov. 30d. érkezett; s míg ő rendeltetése helyére érkezendik, az angol követségi dolgokat a fényes Portánai — tud unkra legalább — Bankhead úr viszi. — A madridi kalapnál, s itt is, eszünkbe jut: emberek vagyunk! hódie mihi. cras tibi! — Egyébiránt a keleti dolgokban a nagyhatalmak közötti egyetértés, s a birodalom nyugalma napról napra örvendetesebben mutatkozik.

Görögország. Triest, dec. 4én Athenből érkezett leveleink nov. 27kéig terjednek. A görög nemzetbank közgyűlése nov. 25én az atikai püspök jelenlétében tartott. A bank, ha nem előbb, legalább januar 13án 1842ben kezdendik meg működésit, minél fogva a részvényesek körirat által felszólítattak, hogy legfőbb januar 11kéig fizessék be részvény-illetőségeiket.

Szýria. Triest, dec. 4én. Szýriából ma érkezett kikötőnkbe „Fichhof báró” gőzös, s Beyruból nov. 10kéről szóló leveleket hozott, Selim pasa, Szýria főkormányzója 2000 emberrel indult meg a Libanon felé, hogy a rendet ott helyre állítsa. A maroniták egészen védelme alá allottak, s hódolatok jeléül átadák fegyveriket. A drúzok még mindig fegyverben állnak. Azonban remélhetők, hogy Selim pasa ez alkalommal energiájával vérontás nélkül fogja őket rendre hozhatni. — Ujabb tudósítások nov. 20káról hírül hozak, hogy a drúzok és maroniták közt folyt belső háboru Szýriában megszűnt.

Vegyes hírek. Északamerikában a congressusra történő választásokból mindinkább valószínűvé lesz a democratái többség. Az úsz John Quincy Adams kijelenté, mikép aggkora miatt ismét választandását el nem fogadhatná. — A New-York Herald egyik cikkében fenyegetőzött vitapontnak mondatik az egyesült státusok és Nagybritannia közötti viszonyokra nézve, az igényelt tengeri vizsgálat-jog, mint a határkérdés. — Joinville hg. Canada s a nyugati státusok nagy részét betuzván mindenütt igen jól fogadtatott. — New-York státus fővárosában Albanyban, hol sok kiköltözött irlandi lakik, repeal-főkegyesület léteszik, mely a dublini anyakegyesülettel sűrű levelezésben áll. — Portugália jelen helyzete nemcsak Spanyolország részéről van veszélyeztetve, hanem főleg a forradalompartiak belmozgalmai által, kik a fenálló állapot ledöntésével követ hivatlokra számolnak. — Nothinghamben Nagybritannia egyik jelentős gyárvárosában száz meg százan küzdenek éhenhalással, pedig olyak, kik szívesen dolgoznának, ha akadna munkájok. Százanként járják be a várost, férfiak, asszonyok, magok előtt nagy betűkkel jegyzett deszkát hordozva, melyen ez olvasható: „In-szégben s munka nélkül.” Ehhez járul a szűk burgonyatermés, mely Wales és Irlandban a földnép fő élelméjét teszi. — A Charivari így tréfalkozik: Lamarine úr kamaraelnökké akar lenni. Különös költői kedv: lantot cseugetyűvel akarni feleserélni! A független lapok azt vélik, hogy bár Lamarine úr nem ismeri is eléggé az alkotmányos igazgatót, még is mint költőnek ismernie kell a fictiókat. — Dec. 3kán este végződött be a párszék Quénisset ügyében tartott első ülése. Egészen nincsenek új eredmények, s a csekély számmal összegyűlt közönség nem nagy részvétellel kísérte az ügyet. — Belgiumban dec. 11kén egy hajdani kapitány fogatott el, kit a király élete ellen szándéklott mehrenyről vádolnak. — Dec. 2kán nyitattott meg ünnepelesen Hannoverban a követgyűlés. A katonai rendszerítést illető terveket az első kamrában táborőrnagy Linsingen, a másodikban Lindemann őrnagy, a királytól választott tagok, védelmezendik. A főváros részéről Hausmann gyárnok választott követül. Hildesheimban dec. 9én új püspököt választandók. — Livornoban folyvást gabna vásároltattik Angolország számára. — Mexicoban Santa Ana győzven elnökül fog választani. Bustamente fogva van. — A spanyol várn dec. 11én Irunban visszaállítottat. Perpignanból vett hírek szerint Barcelona nov. 28án az ostromzar alól felszabadítottat. — Az angol trónörökös a keresztiségben Edward Victor Erneszt Leopold Augustt neveket nyerdent két nagyatyja s nagyatyjáról. Kereszanyja az özevgy királyné lesz. — Dublinban hírlík, hogy O'Connell Dániel ő lordsága, ki most 66 éves, másodsor igyekszik házasságra lépni egy fiatal nőszemélylyel. Espartero ellen ismét heves beszédet mondott, mint kiben ő a spanyol papság kegyetlen s istentelen elnyomóját gyűlöli. — Dec. 1én este a sept. 16kai merény miatt vadlott 16 egyén a luxemburgi fogházba vitéit. Dupoty úr azon teremben lakik, hol Lajos királyiherczeg zárva tartatott. Minden főponton kettőzöttetve van az őrség, s az utcákon szerte, czikázó örök járnak. Quénisset igen vidámnak mutatkozik új fogházában; őrei bizonyítása szerint egész éjjel dalolt. — Oranbul írják, hogy 5000 arab jött e városba magát a kormánynak alája verendő. — A francia miniszterium haldoklik; s a közönség hiszi, hogy orvosai, a követek, nem sokára kivégzendik. Komolyabb s a nép érdekeit mélyebben illető kérdések fognak szőnyegre kerülni, mint a hírlapokbani pártok harczi. Azt hiszik, hogy a vasutak francia gyorsasággal fognak munkába vétetni. A National azt kíváná, hogy rögtön egyszerre az egész ország vasutaknál halóztassek be, — csak az kár, hogy a finansminiszterium e hállóban fogva akadá. — A genfi cantonra nézve a tapasztalás fogja mutatni, megfontolok e előre a genfiak minden következményit a forradalomnak. Ha, mint igen valószínű, a községek ezentúl helybeli arány-

lagos képviselést kívának, minthogy e községek a népesség felét teszik, mely fel rész három ötöde katolikusokból áll, aligha azon meggyőződésre nem jutand egykor a polgárság, hogy önmaga ellen eszköze forradalmat. — Liszt Weimáriban, hol több ízben játszott az udvarnál, a fejérsólyom rendével díszesített. Nem sokára Sz. Pétervárra menend. Mondják, szándéka van valami nagyobb hangművet írni. — Hannoverában dec. 2kán nyitott meg az országgyűlés Solms-Braunfels herceg ő magassága mint királyi biztos által. Beszédének tartalma az adótárgy, commassatio, vasutak, a paraszt terhek megváltását könnyítő hitelintézet szélesbítése, földnép közti egyezőségek helybenhagyása, s a zsidók polgári viszonyai körül forog. — Philadelphiai legújabb tudósítás szerint a bankrendszer hitelben vesztett, s a legközelebbi 50 év alatt egyesült-statusi bank alig létesülend. — Angol hírlapok szerint a dublini catholicus-liberalis párt azzal foglalkozik, hogy O'Connellt Dublin városának örökös lordmájorjává tegye, mert az irlandi hatósági választásrendszerben nincs záradék, mely ugyanazon tanácssemély évenkénti

újramegválasztását tiltaná. — Franciaországnak folyó évben Algirra tett költségeit a Constitutionnel 100 millió frankra teszi. Azon megbizottság, mely egy Napoleonnak állítandó síremlék terveit s mintái megvizsgálásával foglalatokodott, azt ítélte, hogy a kiállított tervek közül a célnak egy sem felel meg. — A brüsseli lazadás végotti vizsgálódások még sem fejeztethettek be: mert újabb elágozásai fődöztek fel; nyomára jöttek ugyan is, hogy az összeesküdtek a francia tükostársaságokkal közösülésben voltak. — Genfi dec. 5d. tudósítás szerint az ottani politikai reform halad; azon választók névsora, kik közül az alkotmánytanács alakítani fog, már nyilvánosan kitűzetett. Minden 21 évét meghaladt polgár választható; az egész canton polgársága 10 választócollegiumra osztatik, melyek minden 500 lakosra 1 követet, s így összesen 115 választanak. — Rückert F. keleti literatura fölötti leczkét Berlinben szinte megkezdette; Schelling-éire még mindig számos hallgatóság tódul. Ernst, az ismeretes hegedűs, szinte Berlinben van, s nem sokára Liszt is oda érkezendik. —

ÖR.

Ismét Daguerreotypiade. A magyar La Grange legújában egy gyönyörű felfedezést tőn. A tudományok tudománya van megtámadva: meg van támadva a mathesis, magyar hírlapban! fel kell hát lépni a tudomány mellett, a mi valóban szánakozást gerjesztő história.

Az igaz, hogy itt van valami szánni való: t. i. a felriadott mathematicus. Ő maga igen becses személyét ugyanazonítja a mathesissal, s mivel N. K., kit nem kell Nagy Károlylyal a frankok császárjával összekeverni, egy kicsit megcsipdestetett, meg van hát támadva a mathesis is.

A mi LaGrange-ünk, mathematicus léte nagy mester az egyenlitésekben. Ő tehát így operál: „A Daguerreotyp írójának megcsipdestése = a mathesisnek megsértése = megsértése a tudománynak = megsértése minden civilisationnak, előmenetelnek, kifejlésnek, virágzásnak.”

Mind ebben csak egy igen kis hiba van: N. K., a mathematicus közt, mikor nem mathesisről ír, de politika körül kontárkodik, és a mathesis közt, épen annyi a különbség, mint a kormánytudomány és XIV. Lajos közt, mikor rossz verseket csinál. És így tessék nem illy szaporán ugorni. Arrétez vous monsieur l'abbé, vous allez vous casser le nez.

A poézist védelmezze a kinek tetszik. Azonban itt is az áll: les poètes sont fous, mais comme poète vous n'êtes, tous les fous ne pas poètes. *)

És vannak mathematicus poéták is. Illyen a Daguerreotyp szerzője, mikor úrbéri váltság-tervet készít. Az ám a szép realitás! Onépouse lediable; de ezt bizony még pokolbeli ő felségének sem ajánljuk feleségül. Valóságos mathematicus dythirambus.

Napoleon memoiresjaiban van egy igen szép hely. „Laplace, első rangu földmérő, belső miniszternek nevezetett; de kormányzati tekintetben csakhamar a közepszerűség alattinak mutatkozott. Első munkájából látták a consulok, hogy csatlakoztak a választásban. Laplace nem fogott fel egy kérdést is valódi szempontjából, mindenütt subtilitásokat keresett, ideáji mind problematicusok valának, s a végtelen kicsi-k szellemét vitte által a közigazgatásba.” **) Ne haragudjék meg N. K. úr, ha Laplace-al egy sorba helyeztük.

A magyar sajtó eredetiség hajhászásával vádolhatik. Ebben ismét csak egy fényes példát követ. Nem új találmány, nem sz p eredetiségé a nagy magyar publicumot francia calembourgokkal capacitálni? L'her-

*) A költők balgák, de ön nem költő, így hát nem minden balga költő.

**) Laplace Géométre du premier ordre fut nommé au ministère de l'intérieur, mais il ne tarda pas à se montrer administrateur plus que médiocre. Dès son premier travail les consuls s'aperçurent qu'ils s'étaient trompés. Laplace ne saisissait aucune question sous son vrai point de vue, il cherchait des subtilités partout, n'avait que des idées problématiques et portait l'esprit des infiniment petits dans l'administration.

minier = l'airmi-niais, — mely jó-ízű tréfa, mely erős argumentum a mathematicusok politikai igényeik mellett, mely ízletes fogás ama francia tudós ellen, ki ezen „Coup de Jarnac“ot meg sem álmodja, és így nem is pározhatja! Loyauté de mathématicien.

Két neme az embereknek nem szereti a Daguerreotyp francziáskodásait. Az egyik azért mert francziául tud, — a másik mert francziául nem tud.

Nincs szebb dolog az elménczkedésnél. De még is van egy: a világgóság és érthetőség. S aztán elmondta már Madame Staël: en fait d'esprit la bonne intention n'est pour rien. És mi mélyen tiszteljük a Daguerreotyp szerzője szilárd és tiszta elménczségi célzatait.

De magam is belésem a francia idézések vétkébe. Isten ments meg a kísértettől. Egy újoncz Daguerreotypista.

Felelet a Kisfaludy-Társaság dolgában, a „Világ“

100d. számában tett kérdésre. — M. P. úr kérdésére, s mind az ő, mind azoknak, kiket a dolog hasonló czélből érdekel, megnyugtatóskra, szerencsém van bizonyossá tetheti a tisztelt közönséget, hogy a Kisfaludy-Társaság alaptökéjét tevő kised summa biztos helyeken, fekvő birókra, van elocálva, s kamatai mindedig a legnagyobb pontossággal befizetettek. A helyek megnevezése mind-azáltal, valamint semmi más közintézeteknél szokásban nincsen, úgy arra a Kisfaludy-Társaság sem tartja magát felhatalmazottnak. —

Egyébiránt, valamint az eddigi —, úgy a most megnyitott aláírás következtében netalán ezenul még keletkezendő öszveg, az új szabályok értelmében alkotandó gazdasági választmány (7. §. l. Athen. 69d. sz.) által azon buzgósággal és gonddal fog tárgyalatni, s a társaság által ellenőriztetni, melyet illy kised pénzalap kezelése kíván, nehogy a munkálkodások megakadhasanak; a számadások pedig, valamint eddig is történt, s az új szabályok (29. §.) szerint is az aláírási felszólításokban ki van nyilatkoztatva, évenként a közönség elébe lesznek terjesztve. Pest, dec. 16. 1841.

Schedel Ferencz m. k. mint ez időbeli igazgató.

Köri közgyűlés. Az iralom és művészet barátainak köre folyó hó 29kén, azaz esőtörökön délelőti 10 órakor saját szállásán közgyűlést tartand, melyre az illető részvényes urak ezennel meghívattak. Pesten, dec. 16kán 1841. Fáy András kör-elnök. Garay János m. k. jegyző.

Igazító figyelmeztetés. Lapjaink 97dik számában a Heves-megyei beiktatásról közlés végsoraiban e szavak között „Igy a gyűlés csak 3 órakor délután oszlott el, melyet“ sat. — e szavak kimaradtak: „Igy a gyűlés csak 3 órakor délután oszlott el, melyet vig ebéd követett, s ezt a patriarkácsék és gr. Castiglioni táborvezér is díszesítették jelenlétükkel.“

Igazítás. Mult számunk véglapján 2dik hasámban az 1ső csillagos jegyzékben 80,000 helyett olv. 480,000.

H i r l ő.

Landerer és Heckenastnál

Pesten

megjelent, és minden könyvárusnál megszerezhető

H o n i v e z é r

gazdasági, házi és tisztai kalendárium

1842dik évre.

Ára kemény borítékba kötve 1 frt 36 kr. pengő pénzben.

1) Pest városától 3 órányira, a bajai királyi haszonvételekkel egyetemben, — országútban fekvő 836 holdnyi pusztázalagba, vagy örök áron is eladandó táblai rész, az urasági majortól fél órányira fekvő helységben 6 ²/₃ úrbéri lakosokkal, köztük 2000 sz. a Müller házban. 3)

Előfizetési jelentés.

A'

„Religio és Nevelés“

valamint a vele járó

„Egyházi tudósítások“

czimű folyóirat 1842diki első félévre előfizethetni Pesten a szerkesztői hivatalnál Trattner-Károlyi házban, úri 453 szám alatt, második udvarban s emeletben, egybűtt minden cs. kir. postahivatalnál. Ára jövőre is helyben kihordással léssen 2 for 40 kr., postán nyomtatott beríték alatt 3 for. 40 kr. ezüstben.

A „Facultat Ecclesiastico-Lit-terarii“ czimű latin folyóirat első félévi folyamára is szinte így és azon áron előfizethetni. 3)

Sajtó alatt van

Alföldi Levelek

(1839—1840.)

megoldva egy bévezetéssel, és három függelékkel: örökváltás, közlekedési eszközök, és házi pénztár, s hitelintézetek iránt.

Írta:

egy falusi pipás nemember.